राज्यात सन २०१० मध्ये सुरू केलेल्या इंग्रजी माध्यमाच्या प्राथमिक शाळांना स्वयं अर्थसहाय्य तत्वावर परवानगी देणे बाबत

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः इंमाशा-[illegible]

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक: ३१ मे, २०१७

वाचा-

१) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग क्रमांक-नप्राशा-१०१०/(१४६/२०१०)/ प्राशि-३, दिनांक २८/०५/२०१०

२) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग क्रमांक-नप्राशा-२०११/(१६२/२०११)/ प्राशि-३, दिनांक २५/०९/२०१२

३) महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनिमय) अधिनियम, २०१२, दिनांक ०४ जानेवारी, २०१३

४) महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनिमय) अधिनियम, २०१२ (दुसरी सुधारणा) अधिनियम २०१३, दिनांक ०२ जुलै, २०१३

५) शासन आदेश, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग क्रमांक-नप्राशा-२०११/(१६२ अ/११)/ प्राशि-३, दिनांक ३०/०८/२०१३

६) महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था (शुल्क विनियमन), नियम, २०१६, दिनांक १३ एप्रिल, २०१६

प्रस्तावना -

शासनाने दिनांक २८ मे, २०१० च्या परिपत्रकान्वये इंग्रजी माध्यमाच्या कायम विना अनुदान तत्वावरील खाजगी संस्थांमार्फत प्राथमिक शाळा सुरू करण्याचे प्रस्ताव मागविण्यात आले होते. या जाहिरातीच्या अनुषंगाने एकूण ७४७५ अर्ज प्राप्त झाले होते. सदर अर्जांची छाननी जिल्हास्तरीय समितीने केल्यानंतर राज्य स्तरीय समितीने प्राथम्यक्रम ठरवून ३११५ ठिकाणी शाळा सुरू करण्याच्या शिफारशी केलेल्या होत्या. सदर ३११५ शाळांचे प्रस्ताव मंत्री मंडळ उपसमितीच्या विचारार्थ सादर करण्यात आले होते. त्यानुसार मंत्रीमंडळ उपसमितीने दिलेल्या निर्णयानुसार या ३११५ शाळांच्या प्रस्तावामधील शाळांना परवानगी देण्याकरिता संदर्भाधीन दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये निकष निश्चित करण्यात आले होते. [illegible] २०१२ मधील तरतुदीनुसार उपरोक्त प्रस्तावाची तपासणी करुन पात्र ठरणाऱ्या ७५५ शाळांचा प्रस्ताव शिक्षण संचालक (प्राथमिक),पुणे यांनी शासनास सादर केला होता.

२. दरम्यान, राज्यात महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) अधिनियम [illegible]

अधिनियम अंमलात येण्यापूर्वी जाहिरातीद्वारे मागविण्यात आलेले सर्व अर्ज रद्द करण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१३ रोजीच्या पत्रान्वये घेतला होता. तथापि, बऱ्याच संस्थांनी त्यांच्या शाळांना कायम विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळेल या आशेने शाळा सुरु केलेल्या आहेत. तसेच या प्रकरणात बऱ्याच शैक्षणिक संस्थांनी मुंबई उच्च न्यायालय खंडपीठ नागपूर, औरंगाबाद व मुंबई या ठिकाणी वेगवेगळ्या याचिका सादर केलेल्या आहेत. सदर याचिका मा. न्यायालयाने निकाली काढल्या असून त्यापैकी मा. उच्च न्यायालय खंडपीठ,औरंगाबाद यांनी याचिका क्रमांक ८२८७/२०१३ मध्ये दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी संबंधित याचिका कर्त्यांच्या कायम विनाअनुदान तत्वावरील प्रस्तावावर निर्णय घेण्याचा काल दिलेला आहे.

३. तथापि, महाराष्ट्र स्वयं अर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियम) अधिनियम २०१२ राज्यात लागु झाला असल्याने सद्यस्थितीत कायम विना अनुदान तत्वावर शाळांना परवानगी देण्याचे धोरण नाही. परंतु कायम विनाअनुदान तत्वावर शाळेस परवानगी म्हणजे कोणतेही अनुदान केव्हाही देय नाही व स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर परवानगी देण्यात येणाऱ्या शाळांनादेखील कोणतेही अनुदान केव्हाही देय नाही हेच सुत्र लागू आहे. शासनाने सन २०१० मध्ये जाहिरात देवून इंग्रजी माध्यमाच्या शाळा कायम विना अनुदान तत्वावर सुरू करण्याचे परिपत्रक काढले होते. तद्नंतर महाराष्ट्र स्वयं अर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियम) अधिनियम २०१२ राज्यात लागु झाला आहे. तथापि, सन २०१० मध्ये इंग्रजी माध्यमाकरिता प्रस्ताव दाखल केलेल्या शाळांपैकी काही शाळा सन २०१० पासून राज्यात आजतागायत सुरू आहेत. सदर इंग्रजी शाळा ह्या बहुतांशपणे शहरी भागात आहे. त्यामुळे सदर शाळांना स्वयं अर्थसहाय्य तत्वावरील जागे बाबतच्या अटीचे पालन करणे अवघड होत आहे. सदर शाळेमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना परिक्षा देण्याच्या अडचणी येत आहेत. या सर्व बाबी विचारात घेता व मा. न्यायालयाने दिलेले निदेश विचारात घेता विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित लक्षात घेवून बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९ व महाराष्ट्र बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क नियम, २०११ मधील तरतूदींची पूर्तता करणाऱ्या इंग्रजी प्राथमिक शाळांना स्वयं अर्थसहाय्य तत्वावर विशेष बाब म्हणून परवानगी देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबतचा शासन निर्णय खालीलप्रमाणे आहे.

शासन निर्णय:-

सदर शासन निर्णयासोबतच्या सहपत्रात नमूद करण्यात आलेल्या प्राथमिक शाळांना (इ. १ ली ते ५ वी, इंग्रजी माध्यम) स्वयं अर्थसहाय्य तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून

Scanned with CamScanner

सुरू करण्यास परवानगी (इरादा पत्र) देण्यात येत आहे. सदर शाळांनी खालील अटी व शर्तींचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

<u>**अटी व शर्ती :-**</u>

i) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ व महाराष्ट्र बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार नियम, २०११ आणि त्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात आलेले आदेश, अधिसूचना, शासन निर्णय, शासन परिपत्रक इ. मधील तसेच यापुढे या संबंधीत शासनाच्या वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या पुढील आदेशांचे पालन करणे. त्याचप्रमाणे, भौतिक सुविधा व शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करुन देण्याची जबाबदारी संबंधित शाळांच्या संस्था चालकांवर राहील. यामध्ये खेळाच्या मैदानासाठी लागणाऱ्या जागेची अट क्र. २ च्या अटीच्या अधीन राहून शिथिल करण्यात येत आहे.

ii) संबंधित शैक्षणिक संस्थांनी खेळासाठीचे मैदान संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांसोबत (जिल्हा परिषद / महानगरपालिका / नगरपालिका / नगर परिषदा / कटक मंडळे इ.) सामंजस्य करार (MOU) करणे बंधनकारक राहील. संबंधित शिक्षणाधिकारी यांचेकडे अशा करारपत्राची प्रत प्रथमतः यांचेकडे आगाऊ स्वरुपात सादर केल्यानंतर मान्यता देण्यात यावी.

iii) एका मुलासाठी एका वर्षासाठीचे शैक्षणिक शुल्क हे महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था (शुल्क विनियमन) अधिनियम, २०११ नुसार निर्धारित केलेले असावे.

iv) संस्था किंवा शाळे बाबत अर्थिक अनियमिततेच्या गंभीर स्वरूपाच्या तक्रारी नसाव्यात.

२. सदर आदेश संबधित संस्थेस १५ दिवसात कळविण्याची जबाबदारी संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक, यांची राहील.

३. उपरोक्त बाबींची पुर्तता संबंधित शाळा करीत असल्यास या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आंत प्रथम मान्यतेसाठी संबंधित जिल्ह्यांच्या शिक्षणाधिकाऱ्यांकडे व्यवस्थापनाने अर्ज करावा. त्यानुसार प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावांची संबधित शिक्षणाधिकारी(प्राथमिक) यांनी उपरोक्त निकषांची पुर्तता होत आहे किंवा नाही याची तपासणी करुन पात्र होणाऱ्या शाळांची प्रथम मान्यता देण्याची कार्यवाही करावी.

४. संस्थेने शाळा परवानगीसाठी मागणी केलेले माध्यम, शाळेचे ठिकाण इत्यादी मध्ये भविष्यात कोणताही बदल करता येणार नाही. शासनाने ज्या ठिकाणासाठी शाळा परवानगी

दिलेली आहे त्या ठिकाणा व्यतिरिक्त अन्य ठिकाणी शाळा सुरु केल्यास शासनाने दिलेली परवानगी आपोआपच रद्द समजण्यात येईल.

५. युडायस डाटा- या शासन निर्णयाद्वारे परवानगी देण्यात आलेल्या नवीन शाळा बाबत U-DISE(Unified District Information System for Education) मध्ये माहिती भरताना "स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा" म्हणून नोंद करावी. याबाबतची पुढील कार्यवाही करण्यासाठी राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई यांना नोडल अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे, संस्थेने, सर्व संबंधितांच्या माहितीकरीता " स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावरील परवानगी प्राप्त नवीन शाळा " असा जाहीर फलक शाळेच्या बाहेर प्रवेशद्वारावर लावणे आवश्यक राहील.

६. परवानगी देण्यात आलेल्या शाळेस शासनाच्या वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशांचे व कार्यपध्दतीचे तसेच बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतुदी व त्यानुषंगाने निर्गमित करण्यात आलेले आदेश व नियम यांचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रा.ग.गुंजाळ)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव,
२. मा, मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
३. मा. मंत्री, (शालेय शिक्षण), मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ यांचे खाजगी सचिव
४. आयुक्त, (शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई.
६. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
९. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक)
१०. सर्व कार्यासने, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
११. निवडनस्ती (एसएम-२).

Scanned with CamScanner

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक इमाशा-१०१४/ प्र. क्र. २५०/एस एम-२, दिनांक ३१ मे, २०१७ चे सहपत्र

अ.क्र.	जिल्हा	संस्थेचे नाव व पत्ता	शाळेचे नाव व पत्ता
१	पुणे	माँ दुर्गा शक्ती महिला संस्था	वैशाली इंग्लीश मिडिम स्कुल, भारती विद्यापीठाच्या मागे दत्त नगर, आंबेगाव, पुणे
२		इन्फंट जिजस एज्युकेशन सोसायटी, कैलास नगर पुणे	इन्फंट जिजस प्रायमरी स्कुल, स न ५९/२ ओ/१ बी, कैलास नगर, कात्रज-धायरी पुणे
३		अक्षरा चॅरिटेबल ट्रस्ट, पुणे	वैशाली पब्लीक स्कुल, आंबेगाव भाग-२, कात्रज, पुणे
४		पद्मावतीदत्त प्रतिष्ठाण आळंदी देवाची ता खेड जि पुणे	ज्ञानगंगा इंग्लीश स्कुल, आळंदी देवाची ता खेड जि पुणे
५		विक्टर एज्युकेशन सोसायटी	केल्यु इंग्लीश मिडियम स्कुल, स न ३१ शिंदे वस्ती केशवनगर पुणे ता हवेली जि पुणे
६		कॅथेलिक ख्रिश्चन असोसिएशन ऑफ इनायटेड माईड्स	द रेमण्ड्स प्रायमरी स्कुल, वाघोली-आव्हाळवाडी रोड पुणे
७		जे बी हेल्थ फाउंडेशन, सुभाष पार्क,चिंतामणीनगर, हडपसर पुणे	स्वामी विवेकानंद प्रायमरी स्कुल, सुशीलश्री बिल्डींग, सदाशिवनगर, हांडेवाडी रोड, हडपसर, पुणे
८		सेंट कृष्णादेवी एज्युकेशन सोसायटी पुणे	सेंट कृष्णा इंग्लीश मिडिअम स्कुल, शिकापुर ता शिरुर जि पुणे
९		रिलायेबल एज्युकेशन सोसायटी	जॅक अँन्ड जिल इंग्लीश मिडिअम स्कुल स न १३१, द्रु कॉर्नर हॉटेल जवळ, मुंढवा मांजरी रोड पुणे
१०		दि कॉस्मोपॉलिटन एज्यूकेशन सोसायटी पुणे	इंडियनाज इंग्लीश मिडिअम स्कुल, स.न.५, आशफनगर, कोंढवा बु पुणे
११		संस्कार फाऊंडेशन, ससाने नगर, हडपसर, पुणे	संस्कार प्रायमरी स्कुल, प्रीतलीक सोसायटी, तळमजला, ससानेनगर, हडपसर, पुणे
१२	नागपुर	नादिन्य महिला बहु. हार्दीक शिक्षण संस्था, नागपुर	रेनरोज इंग्लीश मिडिअम स्कुल, महाजनवाडी (वानाडोंगरी) नागपुर
१३		मा.भवानी बहु. शिक्षण संस्था नागपुर	गुरुकुल पब्लीक स्कुल, वडधामना ता हिंगणा जि नागपुर
१४		उज्वल बहु शिक्षण संस्था वाडी नागपुर	न्यु स्टार पब्लीक स्कुल, सोनबा नगर, नागपुर
१५		श्री साईनाथ महिला एज्युकेशन सोसायटी नागपुर	एरवन पब्लीक स्कुल गोधने रेल्वे ता जि नागपुर
१६		श्री साईनाथ मल्टीपरपज एज्युकेशन सोसायटी नागपुर	पंकफुल स्कुल वृंदावन नगर, शाहु मोहल्ला नागपुर
१७		पल्लवन्य मल्टीपरपज सोसायटी नागपुर	वीएमबीएस कॉन्व्हेंट गोन्हीसिम बहादुरा नागपुर
१८		कर्विहा बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था	के.जी. एन. प. स्कुल
१९		ग्लोबल वेलफेअर असोसिएशन नागपुर	हनी कॉन्व्हेंट, विशाल लेआऊट
२०		शुभम बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, नागपुर	महेश कॉन्व्हेंट, गड्डल, नागपुर
२१		फिरोज विद्या समिती, मिलींदनगर, नागपुर	फिरोज गांधी प्राथमिक विद्यालय, मिलींदनगर, नागपुर
२२		भारतीय बाल विज्ञान बहु. शिक्षणसंस्था, वापुवाडी	न्यु पॅराडाईज कॉन्व्हेंट
२३		राष्ट्रप्रवाह एज्युकेशनल अँन्ड कल्चरल अकादमी, राणी दुर्गावती नगर	माणिकलाल गांधी पब्लीक स्कुल
२४		न्यु मॉडर्न सोसायटी, सादिकाबाद मानकापुर	अन्सार इंग्लीश प्रायमरी स्कुल, मजफ कॉलनी सादिकाबाद, मानकापुर, नागपुर
२५		शिवाजी शिक्षण संस्था पीटीएस क्वॉर्टर, चंदननगर, नागपुर	श्री सप्तगिरी कॉन्व्हेंट, चंदननगर, नागपुर
२६		बाबा दिवान एज्युकेशन सोसायटी, नागपुर	दिवान कॉन्व्हेंट भांडेवाडी, पारडी, नागपुर
२७		अनाथ पिडीत शैक्षणिक व बहु. संस्था, सावित्री बाई फुले, नागपुर	सनशाईन इंग्लीश स्कुल, नागपुर
२८		आशीर्वाद कुल मंदीर, नागपुर	सक्सेस पॉईंट सुयोग नगर, धाडीवार लेआऊट, नागपुर
२९		सोनामाता बहु. शिक्षण संस्था, नागपुर	मा शारदा कॉन्व्हेंट क्रिती नगर, नागपुर
		[illegible] ज्ञान प्रकाश [illegible] तपश्रानगर, दिघोरी, नागपुर	डीडी इंग्ली[illegible] स्कुल, सर्व[illegible]र, नागपुर